

HÅLLBARHETSPLAN FÖR MARIEBORGS FOLKHÖGSKOLA

Antagen av styrelsen 2024-12-13

1. INLEDNING

Frågor kring hållbarhet och klimatförändringar har kommit att bli vår tids ödesfrågor. Det är av stor vikt att personal och deltagare inkluderas i skolans hållbarhetsarbete och har kunskap kring hur skolans strategier med hållbarhetsfrågor ser ut. Detta måldokument ska vara ett levande dokument som med lätthet kan hittas på vår webb. Information och uppföljning kring den bör återkommande diskuteras och genomföras på skolans enheter.

Det centrala arbetet med hållbarhetsfrågor sker på följande sätt:

- Under Höstterminen ska den uppmärksammas via ett Lärarråd samt varje enhets kursråd. Detta Lärarråd bör inträffa i god tid innan styrelsen sammanträder kring dokumentets revidering.
- Granskning sker vartannat år av en grupp bestående av representanter ur ledning, lärarkollegium och servicepersonal.
- Skolans styrelse ansvarar för att planen uppföljs varje år och revideras i december vartannat år.

1.1 Grupper

Synliga delar av arbetet med hållbarhetsfrågor implementeras, Läsåret 2025-2026, genom en utskottsgrupp ur Lärarrådet bestående av fyra lärare. Detta utskott har ambition att träffas en gång i månaden och medarbetare från service kan kallas in vid behov. För att hållbarhetsfrågor ska genomsyra verksamheten bör en utskottsgrupp i hållbarhetsfrågor finnas varje läsår.

Vidare finns en samverkansgrupp med fackliga representanter och ledning. Utskottsgruppen kan bereda frågor mot denna grupp samt mot Lärarrådet. Samverkansgruppen fastställer och presenterar i sin tur förslag mot styrelsen.

1.2 Bakgrund

2015 beslutade FN:s medlemsnationer om nya globala hållbarhetsmål, med sikte mot en hållbar värld till 2030. Målen kallas för Agenda 2030, eller globala målen. Agenda 2030 innefattar 17 globala mål för hållbar utveckling och syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade i varandra och inkluderar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: de ekonomiska, de sociala och de miljömässiga.

Folkhögskolan har en särskilt viktig roll, genom folkbildningen, för att nå ut med kunskap om de globala målen och vikten av det arbete och förändring som behöver ske. Marieborgs Folkhögskola är en av Sveriges största folkhögskolor och ska vara ledande inom folkbildningens arbete med att implementera de globala målen i verksamheten.

1.3 Målstyrt hållbarhetsarbete

Marieborgs Folkhögskola påverkar sin omvärld på flera olika sätt i och med att det är en mångsidig verksamhet med allt från skolverksamhet, restaurang och konferensverksamhet, internat och stödboende till fastighetsförvaltning och internservice. Verksamheten har direkt koppling till följande globala mål:

3. Hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla

5. Jämställdhet
10. Minskad ojämlikhet
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatpåverkan

De övriga målen har inte lika stark koppling till skolans verksamheter.

För att nå de övergripande målen behöver Marieborgs Folkhögskola genomföra olika aktiviteter eller åtgärder. Varje aktivitet eller åtgärd är kopplad till ett eller flera av de globala målen.

2. HANDLINGSPLAN

Handlingsplanen är uppdelad i tre delar och behandlar **Pedagogik, Minskad klimatpåverkan** och **Social hållbarhet**. Alla delar är kopplade till de ovan beskrivna globala målen. Under varje avsnitt framgår det vem eller vilka som har övergripande ansvar för att delmålen uppfylls.

2.1 Pedagogiskt arbete

3. Hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
10. Minskad ojämlikhet
13. Bekämpa klimatpåverkan

Övergripande ansvar: Pedagoger, Rektor, Hållbarhetsutskott

En viktig del av de globala målen är att sprida kunskap om hållbar utveckling och Agenda 2030. Alla deltagare på Marieborgs folkhögskola ska ha kännedom om de globala målen. Marieborgs Folkhögskola arbetar redan med att inkludera globala frågor, demokrati, miljö och hållbarhet i befintliga kurser vilket är viktigt att fortsätta utveckla och förbättra. En aktiv omvärldsbevakning är en förutsättning för ovanstående.

Åtgärd/aktivitet

- En materialbank med undervisningsmaterial för att underlätta det pedagogiska arbetet med Agenda 2030 finns på skolans drive. Namn på mapp på drive: "Hållbarhet"
<https://drive.google.com/drive/folders/1rOOj1CegWFCH-OHGOTwhd9PIt8DHSbbt?usp=sharing>
- Varje enhet bör minst en gång per termin anordna en egen temadag där Hållbarhetsplanens idéer konkretiseras t.ex. en skräpplockardag eller temadag kring matsvinn. För att stärka gemenskap mellan enheterna ska skolans rektor och Hållbarhetsutskottet utöver det arrangera en gemensam temadag för alla enheter minst en gång per läsår.
- Personal ska erbjudas fortbildning, inspiration och tillfällen för metodutveckling, för ökad kunskap om hur de globala målen kan integreras i den pedagogiska verksamheten.
- Marieborgs hållbarhetsarbete bör vara i framkant och synas utåt mot samhället. Engagemang i påverkan och förändringsarbete bör lyftas fram. Det kan exempelvis handla om att kurser lyfter engagemang vid Globala veckorna, Norrköping Pride eller organisationer som Fridays for future.

2.2 Minskad klimatpåverkan

12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatpåverkan

Övergripande ansvar: Verksamhetschef

Alla verksamheter och organisationer påverkar klimatet. Det är viktigt att veta var vi har vår största klimatpåverkan och hur vi kan göra skillnad. Det bör finnas strategier för att synliggöra detta. En kartläggning av vilka klimatpåverkande utsläpp Marieborgs Folkhögskola har från fastigheter (energiförbrukning), transporter (direkta och indirekta) och konsumtion (inköp av mat, kontors- och städmaterial etc.) bör göras vart tredje år och initieras av verksamhetschef.

Energi

Marieborgs folkhögskola har sin verksamhet på olika platser runt om i Norrköping, med olika förutsättningar och möjligheter att påverka energiförbrukningen.

Åtgärd/aktivitet

- I fastigheter som skolan äger ska det ske en kontinuerlig effektivisering av värmesystem och elförbrukning genom smarta val i den dagliga driften.
- När komponenter inom VVS och elektronik (inklusive belysning) byts ut ska största möjliga hänsyn tas till energieffektivitet, klimatpåverkan och miljöpåverkan.
- Samtliga elavtal ska tecknas med avtal om 100% förnybar energi (vatten, vind eller sol).
- Vår solcellspark ska utökas. Solcellerna ska ge en elproduktion som motsvarar minst 20% av skolans elförbrukning.
- Vid nyteckning och förlängning av hyresavtal ska krav ställas på energiförbrukning och om elförbrukningen är inkluderad i avtalet ska den vara förnybar.
- När skolan ansvarar för drift och underhåll i hyrda fastigheter ska energieffektiviserande åtgärder ses över i den mån det är kostnadseffektivt.

Transporter

Marieborgs Folkhögskola vill uppmuntra till hållbara transporter, dels för personal och dels för deltagare och andra som kommer i kontakt med verksamheten.

Åtgärd/aktivitet

- Samtliga fordon och maskiner som verksamheten äger bör bytas ut till alternativ som använder en förnybar energikälla.
- Personal och deltagare bör i möjligaste mån åka kollektivt vid studiedagar, utflykter etc.
- Cykling som transportmedel för både personal och deltagare ska premieras, exempelvis genom förmåncykel eller låncykel.
- Möjligheten till hybridmöten ska ges vid behov.
- Scheman bör tas i beaktande så att biltransporter mellan enheterna hålls på låg nivå.

Mat

Åtgärd/aktivitet

- Samtliga inköp av kaffe, ägg, te, socker, bananer, och annan frukt ska vara ekologiskt och Fairtrade-märkt (där märkning finns).
- Personalfika och fika som erbjuds till deltagare och besökare ska vara fria från palmolja.
- I restaurangen ska all fisk och skaldjur vara minst MSC eller ASC-märkt, helst KRAV-märkt.
- Restaurangen ska sträva efter att minska inköp av nötkött samt enbart välja svenskt och om möjligt närproducerat kött.
- Restaurangen ska arbeta för en ständigt ökande andel ekologisk, närproducerat och vegetarisk meny.
- Restaurangen ska arbeta för att nå det övergripande målet samt erbjudas kontinuerlig fortbildning inom mat och dess klimat- och miljöpåverkan.
- Inköp ska i möjligaste mån göras efter säsong.
- Matsvinn ska i det närmaste vara noll.
- Vegetarisk kost bör uppfattas som norm. Minst två dagar i veckan ska köket endast erbjuda vegetarisk kost.
- Ovanstående punkter ska även eftersträvas vid personalaktiviteter.

Avfall

Åtgärd/aktivitet

- Fungerande återvinning av samtliga avfallsfraktioner finns på Herrgården men bör finnas på samtliga enheter. Om fastigheten hyrs ska återvinningsmöjligheter av avfall skrivas in i hyresavtalet.
- Restaurangen ska sortera och återvinna matavfall.

Städprodukter och engångsartiklar

Åtgärd/aktivitet

- Toalettpapper, pappershanddukar, tvål, rengöringsmedel och andra städprodukter ska vara märkta med bra miljöval. Soppåsar ska bytas ut till alternativ tillverkade av förnybar råvara.
- Engångsartiklar som muggar, tallrikar, bestick och så vidare ska i möjligaste mån undvikas. När det inte går ska produkterna vara tillverkade av förnybar råvara.

Skol/kontorsmaterial

Åtgärd/aktivitet

- Pappersartiklar (block, skrivarpapper etc) och övrigt skolmaterial ska vara märkta med Bra miljöval och om möjligt FSC-märkning.
- Samtliga inköp ska vara medvetna och ha ett tydligt hållbarhetsfokus.

Digitalisering

Åtgärd/aktivitet

- Kollegiet bör arbeta med flertalet digitala verktyg och på så sätt minska pappersförbrukning. Vid behov ska fortbildning tillgodoses.
- Skolans IT-ansvarige arbetar strategiskt med digitalisering och inköp av IT och teknikrelaterade produkter. Här ingår även dess miljöpåverkan.
- Tekniska produkter ska återbrukas om de är funktionsdugliga för verksamheten och i annat fall lämnas för återvinning.

Drift och underhåll

Åtgärd/aktivitet

- Vid underhåll, reparation, nybyggnation av fastigheter och inredning ska verksamheten sträva efter återbruk och vid inköp välja hållbara, förnybara och miljövänliga material i möjligaste mån.

2.3 Social hållbarhet (mål 3, 5, 10,)

3. Hälsa och välbefinnande

5. Jämställdhet

10. Minskad ojämlikhet

Övergripande ansvar: Samtlig personal

Marieborgs folkhögskola ska verka för att främja integration internt samt mot det lokala civilsamhället. Vidare har skolan flera olika dokument och riktlinjer som alla syftar till social hållbarhet, såsom likabehandlingsplan, alkohol- och drogpolicy, arbetsmiljöpolicy och policydokument för deltagare med funktionsnedsättning. Dessa dokument ska följas upp kontinuerligt och revideras vid behov.

Åtgärd/aktivitet

- Marieborg ska verka för en mångfald av deltagare och kursutbud på samtliga enheter, för att främja integration inom verksamheten.

- Skolan ska aktivt arbeta för att möten sker över kursgränser, mellan enheter och personal för att motverka segregation och öka inkluderingen. Detta kan exempelvis realiseras genom Lärarrådet och en utskottsgrupp som arbetar med dessa frågor.
- Skolan ska ha kontakt med föreningsliv och uppmuntra deltagare att delta i aktiviteter.
- All personal ska ha möjlighet att få kontinuerlig kompetensutveckling för att möta de behov som finns hos våra deltagare.
- Personal bör verka för ett levande demokratiarbete gentemot våra deltagare, i form av deltagarinflytande och medbestämmande. Uppmuntra till att gå med i politiska partier och fackföreningar.